

Brusel 3. října 2025
(OR. en)

9205/25

LIMITE

JAI 647
MIGR 183
COMIX 150CH
IS
LI
NO

Interinstitucionální spis:
2025/0059 (COD)

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Dokument předsednictví o vzájemném uznávání rozhodnutí o navrácení vydaných jinými členskými státy

V posledních letech byla jednou z našich priorit účinnější návratová politika. Je i nadále nezbytné zajistit, abychom měli účinně fungující politiku a dokázali zvýšit počet návratů z EU do třetích zemí, aby naše společnosti mohly důvěřovat ve schopnost vlád řídit migraci a směřovat zdroje k těm, kteří potřebují mezinárodní ochranu. Účinná návratová politika rovněž vyšle jasný signál všem státním příslušníkům třetích zemí, kteří ochranu nepotřebují, odradí je od nebezpečných cest do Evropské unie a pomůže zabránit ohrožení lidských životů.

K dosažení účinné návratové politiky neexistuje žádné zázračné řešení. Jedná se o složitý a časově náročný proces, do něhož je zapojeno mnoho subjektů/orgánů v členských státech i ve třetích zemích.

V zájmu účinné návratové politiky potřebujeme především aktuální právní rámec, který by se měl zabývat potřebami členských států a měl by nám umožnit provádět navracení rychle a účinně. Evropská komise vyslyšela březnovou výzvu našich vedoucích představitelů, aby byl urychleně předložen návrh nových právních předpisů o navracení. Od té doby naši odborníci velmi intenzivně diskutují o návrhu nařízení Komise o navracení, kterým se zavádí společný systém EU pro navracení a zajišťuje, aby jeho ustanovení umožňovala příslušným orgánům provádět rychlá a účinná navracení.

Tento návrh je velmi složitý a podrobný a vyžaduje čas na projednání. Domníváme se však, že je naléhavě nutné zavést aktualizovaná a aktuální pravidla pro navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Jsme přesvědčeni, že díky našemu odhodlání v tomto směru usilovně pracovat a díky neustálému úsilí členských států můžeme do konce dánského předsednictví zaujmout k navrhovanému nařízení o navracení postoj. V tomto náročném úsilí spoléháme na podporu členských států.

Navrhované nařízení o navracení přináší různé novinky. Na nadcházejícím jednání na říjnovém zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci bychom se chtěli zaměřit na jednu z hlavních novinek – navrhované povinné vzájemné uznávání rozhodnutí o navracení vydaných jinými členskými státy.

Vzájemné uznávání

V posledních několika letech byla otázka vzájemného uznávání řešena na nejvyšší úrovni, přičemž Evropská rada vyzvala členské státy, aby svá rozhodnutí o navracení vzájemně uznávaly¹.

Vzájemné uznávání není novým nástrojem – jako volitelný nástroj bylo dohodnuto již v roce 2001. Diskuse o něm byly poprvé obnoveny v souvislosti s mandátem Rady k přepracovanému znění směrnice o navracení v letech 2018–2019. Do mandátu Rady týkajícího se tohoto nástroje byla doplněna některá přísnější ustanovení, některé členské státy však vyjádřily politování nad tím, že v přepracovaném znění chybí zásadní řešení vzájemného uznávání rozhodnutí o navracení.

Komise ve svém návrhu nařízení o navracení vzájemné uznávání výrazně posílila tím, zavedla povinné uznávání rozhodnutí o navracení vydaných jinými členskými státy (po uplynutí přechodného období). Komise považuje povinné vzájemné uznávání za jednu z hlavních součástí společného evropského systému navracení, jež navrhla.

Záměrem Komise je, aby povinné vzájemné uznávání vyslalo jasný signál nejen všem neoprávněně pobývajícím státním příslušníkům třetích zemí, ale také našim občanům, že jakmile bude rozhodnutí o navracení v jednom z členských států vydáno, bude provedeno v celém schengenském prostoru. Podle Komise by to mělo rovněž odrazovat od útěku a od druhotného pohybu, který je i nadále velkou výzvou, a posílit dobrovolné návraty. Z praktického hlediska by vzájemné uznávání usnadněné evropským příkazem k návratu, který podle Komise doplní vnitrostátní rozhodnutí o navracení a bude obsahovat jejich klíčové prvky, mělo zajistit procesní zjednodušení, zabránit zdvojování a umožnit členským státům nezahajovat proces navracení od nuly, ale navázat na něj od okamžiku, kdy zahájí vymáhání rozhodnutí o navracení.

¹ Viz např. závěry Evropské rady ze dne 9. února 2023 (dokument 1/23).

Během jednání o navrhovaném nařízení o navracení na zasedáních Pracovní skupiny pro integraci, migraci a vyhoštění mnoho členských států poukázalo na potřebu flexibility a riziko administrativní zátěže, a to i pokud jde o vzájemné uznávání a evropský příkaz k návratu. Mnoho členských států se domnívá, že různé právní, praktické a operativní problémy povedou k situaci, kdy by vydání vnitrostátního rozhodnutí o navracení namísto uznání rozhodnutí vydaného jiným členským státem bylo méně zatěžující, rychlejší a účinnější.

Předsednictví chápe význam signálu, který by vyslalo povinné vzájemné uznávání rozhodnutí o navracení, ale rovněž bere na vědomí důraznou výzvu členských států k flexibilitě. Domníváme se, že toho lze dosáhnout zavedením určitých změn ustanovení upravujících povinné vzájemné uznávání, která navrhla Komise.

Předsednictví proto ve svém kompromisním návrhu doplnilo ***další výjimky***, pokud jde o povinné vzájemné uznávání. Co je nejdůležitější: pokud se má za to, že vydání nového rozhodnutí o navracení by vedlo k rychlejšímu a účinnějšímu navracení nebo vyhoštění, mělo by být členským státům umožněno vydat se tímto směrem s cílem zajistit rychlé navracení. To platí i v případě, že je státní příslušník třetí země přemístěn do jiného členského státu v souladu s článkem 23a Schengenského hraničního kodexu nebo na základě dvoustranných dohod či ujednání. Kompromisní návrh rovněž dále objasňuje, že dublinské případy nejsou zahrnuty.

Kromě toho by ***členským státům mělo být poskytnuto více času, než bude vzájemné uznávání povinné***, aby se zajistila lepší příprava na tento důležitý krok. Vzájemné uznávání bude povinné tři roky po vstupu paktu v platnost – namísto lhůty jednoho roku navržené Komisí.

Mezi ***další prvky*** kompromisního návrhu předsednictví patří to, že evropský příkaz k návratu nebude uplatňován povinně, což odráží obavy členských států ohledně zbytečné administrativní zátěže, a zrušení složitého mechanismu náhrady nákladů spojených s navracením při provádění rozhodnutí o navracení vydaného jiným členským státem.

Tyto prvky by měly ***rovněž zajistit nezbytnou flexibilitu***, kterou členské státy hledají.

Také náš návrh na ***budoucí přezkum účinnosti povinného vzájemného uznávání ze strany Komise*** a možnost navrhnout cílené změny by nám měly pomoci vytvořit mechanismus, který obstojí i v budoucnu.

Předsednictví se domnívá, že všechny výše uvedené prvky, které členským státům přináší dodatečnou flexibilitu, by nám měly v blízké budoucnosti umožnit povinné vzájemné uznávání rozhodnutí o navracení v Evropské unii, což by vyslalo jasný signál, že návratům nelze zabránit pouhým útekem do jiného členského státu a zároveň zajistilo, že bude k navracení docházet co nejrychleji. Jedná se rovněž o oblast daného nařízení, u níž bude nezbytné, aby členské státy projevíly ochotu ke kompromisu, aby mohlo být v práci na návrhu dosaženo pokroku.

Vyzýváme ministry a ministryně, aby na nadcházejícím říjnovém zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci schválili výše nastíněné řešení pro dosažení povinného vzájemného uznávání rozhodnutí o navracení vydaných jinými členskými státy.

Dále je vyzýváme, aby se vyjádřili k rozsahu a povaze dalších výjimek z povinného vzájemného uznávání v zájmu nastolení správné rovnováhy mezi dosažením plného potenciálu vzájemného uznávání a zachováním flexibility.